

JAPONYA MÜSLÜMANLARI

ARALIK 2016

İHH
İNSANI YARDIM VAKFI

İNSAMER

İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مرکز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Aralık 2016

Hazırlayan: Mervenur Lüleci Karadere

Yayına hazırlayan: İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi

İHH İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı

Büyük Karaman Cad. Taylasan Sok. No: 3 Pk. 34230 Fatih/İstanbul

Telefon: +90 212 631 21 21 | Faks: +90 212 621 70 51

www.ihh.org.tr | info@ihh.org.tr

Baskı

Pelikan Basım Maltepe Mh. Gümüşsuyu Cd.

Odin İş Merkezi No. 1/28

Topkapı-İstanbul

İÇİNDEKİLER

3 GİRİŞ

4 JAPONYA'NIN İSLAM İLE TANIŞMASI

5 STRATEJİK İSLAMCILIK DÖNEMİ

6 İSLAMİ STK'LAR VE EĞİTİM

7 SOSYAL HAYATTA MÜSLÜMANLAR

8 SONUÇ

GİRİŞ

Bir Doğu Asya ülkesi olan Japonya, Büyük Okyanus'ta dört ayrı adadan (Kyushu, Honshu, Shikoku ve Hokkaido) müteşekkil bir adalar ülkesidir. Karasal olarak hiçbir ülke ile sınırı bulunmayan Japonya; Rusya, Kore (Güney ve Kuzey) ve Çin ile deniz sınırına sahiptir. Japonya'nın bu coğrafi konumu ülkenin modern tarihinin şekillenmesinde oldukça belirleyici olmuştur. 127.103.388'lik nüfusa sahip olan ülke, demografik olarak %98,5 Japon, %0,5 Koreli, %0,4 Çinli ve %0,6 diğer etnik gruplardan oluşmaktadır. Her ne kadar ülkenin millî dini Şintoizm olsa da Çin ile çok eskiye dayanan etkileşimleri ve Çin kültürünün güçlü etkisiyle Budizm de ülkede farklı bir üslup kazanmış ve ortaya Şintoizm¹ ile Budizm'in karıştığı yeni bir dinî inanış şekli çıkmıştır. Japonya'nın 1866-1869 yılları arasında *Meiji Restorasyonu* olarak bilinen siyasi, kültürel, her anlamda geçirdiği devrimler ve reformlar silsilesi, ülkede dinî anlamda da birtakım değişiklikleri beraberinde getirmiştir. O zamana kadar bir bütün olan Şinto-Budist inanışı artık ayrılmış ve modern döneme giren Japonya'nın resmî dini saf haliyle Şintoizm olarak kabul edilmiştir. Ancak halk, pratikte iki dinin ortak anlayışını benimsemeye devam etmiştir. Dolayısıyla Japonlar çoğunlukla kendilerini tek bir dinin mensubu olarak görmemekte, Şinto olarak doğup Budist olarak öldüklerine inanmaktadırlar. Japonya 1946'da, 2. Dünya Savaşı sırasında, yeni birtakım reformlara gitmiş ve Şintoizm de devletin resmî dini olmaktan çıkartılarak devlet olarak her dine eşit mesafede yaklaşan bir anayasa benimsemiştir.

¹ Eski bir dinî inanış şekli olan Şintoizm'in geçmişi MÖ 7. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Şintoizm'in temelinde baba tanrıyı temsil eden "gök" ile ana tanrıyı temsil eden "yer" in diğer bütün tabiat unsurlarını ortaya çıkarmış olduğuna ve bu unsurların da kendi özel tabiat tanrılarını oluşturduklarına inanılır.

Japonya'daki Müslüman kuruluşlar ülkede Müslümanların sayısının 100.000'i bulunduğunu ifade etmektedir. Buna karşın Japon nüfus ve sosyal güvenlik uzmanları, ülkedeki Müslüman nüfusun 70.000 kadar olduğunu ileri sürmektedir.

JAPONYA'NIN İSLAM İLE TANIŞMASI

Japonya'daki Müslümanların geçmişi 100 yıl kadar yakın bir tarihe dayansa da Japonlar ilk olarak 14. yüzyılda gemilerle ticaret için ülkeye gelen Arap ve Çinli (Hui) Müslümanlar aracılığıyla İslamiyet'le tanışmışlardır. 1870'lerin sonlarında Hz. Muhammed'in Hayatı adlı bir kitap Japoncaya tercüme edilmiş ve böylece İslam'ın ülkede yayılma süreci başlamış, yine Bolşevik Devrimi sırasında vatanlarından kaçan Kazanlı Müslüman Tatarların Japonya'ya göç etmesi ve burada yerleşmesiyle Müslüman nüfus ülke demografisi içindeki yerini almıştır.

127 milyondan fazla olan ülke nüfusunun 13 milyonu Tokyo'da yaşamaktadır. Japonya'daki Müslümanların sayısına dair Japon yönetimi tarafından resmî bir rakam verilmesi de ülkedeki Müslüman kuruluşlar Müslümanların sayısının 100.000'i bulunduğunu ifade etmektedir. Buna karşın Japon nüfus ve sosyal güvenlik uzmanları, ülkedeki Müslüman nüfusun 70.000 kadar olduğunu ileri sürmektedir.

Türk göçmenler Japonya'ya kalıcı olarak yerleşen ilk Müslüman topluluk olmuştur. 1960'larda Ortadoğu'dan ve Japon "balon ekonomi"-

sinin en parlak olduğu dönemlerde Pakistan, Bangladeş ve İran'dan pek çok insan iş için bu ülkeye gelmiştir. Bugün Japonya'da 20'si Japon, 40'ı Japon olmayan toplam 60 Müslüman grup bulunmaktadır. Ülkedeki tüm bu Müslüman topluluklar için camiler merkezî bir önem arz etmektedir. Japonya'da bulunan yaklaşık 50 caminin ilki 1935'te Hindistan Müslümanları tarafından Kobe'de, ikincisi de Rus Devrimi'yle Kazan'dan kaçarak Japonya'ya sığınan Tatar Müslümanlar tarafından Tokyo'da yaptırılmıştır. Tokyo Camii bugün şehrin en büyük camisidir. Tokyo Camii'nin 2000

yılında yeniden inşa edilmesinin ardından hem şehrin hem de ülkenin özellikle doğu bölgelerinde de cami yapımında artış olduğu gözlenmiştir. Ülkede biri Tokyo Camii imamı Abdullah Taqy Takazawa olmak üzere toplam beş Japon imam bulunmaktadır. Muhtemelen Tokyo'nun tek yerli Japon imamı olan Abdullah Taqy, 2011 yılında Londra ve Oxford'da "Japonya'da İslam: Geçmiş, Şimdi ve Gelecek" konulu çok sayıda konferans vermiştir. Konferans konuşmalarının Japoncadan İngilizceye tercüme edilmesiyle Japonya'ya yerleşen Müslüman sayısında da büyük bir artış gözlenmiştir.

STRATEJİK İSLAMCILIK DÖNEMİ

2. Dünya Savaşı boyunca Japonya'da askerî yönetim stratejik sebeplerle İslam ve İslam dünyası hususunda çalışan kuruluşları ve araştırma merkezlerini desteklemiş, bu da ülkede "İslami bir patlama" yaşanmasına zemin hazırlamıştır. Bu dönem boyunca Japonya'da İslam hakkında 100'den fazla kitap ve dergi yayımlandığı belirtilmektedir. Ancak bu kuruluşlar veya araştırma merkezleri Müslümanlar tarafından hiçbir şekilde kontrol edilememiş veya İslam propagandası amacıyla kullanılamamıştır. Bu dönemde Çin ve Güneydoğu Asya'da Japonya tarafından kontrol edilen çok sayıda Müslüman kuruluş ihdas edilmiştir. Bu kuruluşların tek amacı, işgal edilen bölgelerdeki Müslüman halklar hakkında bilgi toplamaktı. Sonuç olarak 1945'te savaşın sona ermesiyle birlikte, bu kuruluşlar ve araştırma merkezleri hızla kaybolmaya başlamıştır.

Ülkedeki bir diğer "İslami patlama" 1973'te "petrol şoku"nun ardından "Arap patlaması" gölgesinde meydana gelmiş bir harekettir. Bu ülkelerin Japon ekonomisi için büyük bir öneme sahip olduğu anlaşılınca, Japon basını yayınlarında genelde Müslüman dünyasına, özelde Arap dünyasına çok fazla yer vermeye başlamıştır. Yapılan bu tanıtımla birlikte o güne kadar İslam'dan haberdar dahi olmayan pek çok Japon, Mekke'de Müslümanların hac ibadeti görüntülerini, ezan sesini ve Kur'an tilavetini işitme ve görme imkânı bulmuştur. Bu dönemde İslam'a ihtida eden pek çok samimi Japon Müslüman vardır. Ancak mevcut konjonktürde dünyada yaşanan petrol şokunun etkisinin geçmesinden sonra, İslamiyet'i benimsemiş on binlerce Japon'un hızla eski inanışlarına dönüş yaptığı da bilinmektedir.

Ülkedeki "İslami patlama" 1973'te "petrol şoku"nun ardından "Arap patlaması" gölgesinde meydana gelmiş bir harekettir.

İSLAMİ STK'LAR VE EĞİTİM

Günümüzde Japonya'da Müslümanlara yönelik çalışan 14 kuruluş bulunmaktadır. Bunların isimleri şu şekildedir: Japonya İslam Merkezi (*Islamic Center Japan*), Japonya Müslümanlar Birliği (*Japan Muslim Association*), Japonya Müslüman Barış Federasyonu (*Japan Muslim Peace Federation*), Japonya İslam İnancı (*Japan Islamic Trust*), Japonya İslam Hal-kası (*Islamic Circle of Japan*), Tokyo Camii (*Tokyo Mosque*), Kobe Müslüman Camii (*Kobe Muslim Mosque*), Nagoya Camii (*Nagoya Mosque*), Kanazawa Müslümanlar Topluluğu (*Kanazawa Muslim Society*), Tsukuba Müslümanlar Derneği (*Tsukuba Muslim Resident Association*), Mie Masjid-Mie İslam Kültür Merke-

zi (*Mie Masjid-Mie Islamic Culture Center*), Sendai İslam Kültür Merkezi (*Islamic Culture Center Sendai*), Kitakyushu Müslümanlar Derneği (*Muslim Association of Kitakyushu*), Tohoku Üniversitesi Müslüman Kültür Derneği (*Tohoku University Muslim Cultural Association*).

Bu merkezlerde veya büyük camilerde Japonya'daki Müslümanlara yönelik faaliyetler ve eğitimler düzenlenmektedir. Ülkede Müslümanlar için helal gıda merkezleri açılmakta ve okullarda da Müslüman öğrencilere helal gıdaya erişim imkânı sağlamak için çalışmalar yürütülmektedir.

SOSYAL HAYATTA MÜSLÜMANLAR

Japonya'da Müslüman halka karşı ülkedeki diğer etnik ve dinî gruplardan farklı bir uygulama söz konusu değildir. Müslümanların Japon toplumu içinde en fazla sıkıntı çektiği alan çalışma hayatıdır. Japon işverenler, Müslüman çalışanlarının namaz ve oruç ibadetlerini yerine getirmeleri konusunda çoğunlukla olumsuz ve katı bir tutum sergilemektedirler. Onlar bu tavrın Müslüman çalışanlarının inancıyla ilgili olmadığını, bunun sadece ibadette geçen zamanı, zaman ve iş kaybı olarak görmelelerinden kaynaklandığını öne sürmektedirler. Batılı ülkelerden farklı olarak inanç özgürlüğü gibi konularda yasal olarak hak aramanın söz konusu olmadığı bir hukuk sistemine sahip olan Japonya'da, Japon şirketlerinde çalışan Müslümanlar için tek çıkar yol ya ibadetlerini terk etmek ya da işi bırakmak olarak gösterilmektedir. Bu bağlamda Japonya'da dinlerinden dolayı en fazla "mahalle baskısı"na uğrayan kesimin "Müslüman Japonlar" olduğunu söylemek abartı olmayacaktır.

İslam'la şereflenen pek çok Japon, özellikle aileleri tarafından inançlarını terk etmeye, kılık kıyafetlerini kendi kültürlerine uygun şekilde devam ettirmeye zorlanmaktadır. Yine Japon etnik kimliği olan Müslümanların, çalıştıkları şirketlerde de diğer yabancı Müslümanlara nazaran daha fazla baskı gördükleri ifade edilmektedir.

Geniş bir Müslüman nüfusa sahip olan Batılı ülkelerde çok sayıda İslami okul bulunurken, Japonya'da İslami anlamda hizmet veren tek bir ilk veya ortaokul yoktur. Toshima

Ward'daki Otsuka Camii yetkilileri, Japon resmî makamlarından bir eğitim kurumu açma yetkisi talebinde bulunmuş olmalarına rağmen, şimdiye kadar sadece bir anaokulu hizmete açabilmişlerdir; bu anaokulunun da hiçbir resmî statüsü yoktur.

Ülkede Japon etnik kökene sahip Müslümanların sayısının binlerle on binler arasında farklılık gösterdiği tahminler yapılmaktadır. Japonya Müslümanlar Birliği (*The Japan*

**Japonya'da Batılı
ülkelerden farklı
olarak inanç
özgürlüğü gibi
konularda yasal
olarak hak aramanın
söz konusu olmadığı
bir hukuk sistemi
mevcuttur.**

Muslim Association) ülkede kayıtlı 7.000 ile 10.000 arasında Müslüman Japon'un bulunduğunu belirtmektedir. Japon Müslümanların büyük bir bölümü, 1980'lerde çalışmak için Japonya'ya gelen Pakis-

tanlı veya Bangladeşlilerle evlenen kadınlardan oluşmaktadır. Asyalı Müslümanların gözünden Japon Müslümanlar, iyi amel sahibi ancak başkalarının fikirlerini çok önemseyen insanlar olarak görülmektedir.

SONUÇ

Japonlar İslam'ı kendilerinden oldukça uzak bir din olarak görürler de Asya ülkelerindeki geniş Müslüman kitlenin varlığı, bu durumun aksini ispatlamaktadır.

Günümüzde Japonya'da iş adamı, bilgisayar mühendisi ve ticaret erbabı olarak çalışan Müslümanların sayısı istikrarlı bir şekilde artış göstermektedir.

iNSAMER

İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Karagömrük Mh. Kaleboyu Cd. Muhtar Muhittin Sk.
No. 6 PK. 34091 Fatih - İstanbul - Türkiye
T. +90 212 631 21 21 | F. +90 212 621 70 51
www.insamer.com | info@insamer.com